

Людмила Вовчук (м. Миколаїв)

Міжнародна наукова конференція «Українсько-турецькі відносини крізь століття: історія, дипломатія, економіка, культура»

Українсько-турецькі відносини мають давню та багатовікову історію, маючи у своєму розвитку як злети, так і падіння. «Між союзом і протистоянням» саме так можна охарактеризувати відносини між країнами Козацької доби. Туреччина була однією з перших держав, яка визнала Українську Народну Республіку та встановила з нею дипломатичні відносини. 2 січня 1922 р. УСРР та Туреччина підписали договір «Про дружбу та братерство».

Туреччина була й залишається важливим партнером України як у двосторонньому вимірі, так і в рамках міжнародних організацій. В умовах російської агресії Туреччина стала для України не лише другом, а й союзником, що твердо підтримує український суверенітет, територіальну цілісність, невизнання незаконної анексії Криму. Турецько-українська співпраця у сфері безпеки й оборони є прикладом того, як два народи можуть об'єднати зусилля для зміцнення безпеки не лише в Чорноморському регіоні, а й в усій Європі.

Водночас, українсько-турецьке партнерство – це не лише про політику. Це і про торгівлю, інвестиції, туризм. Важливими сферами двосторонньої співпраці залишаються й освіта та культура. Проведена упродовж 16–17 травня 2025 р. міжнародна наукова конференція «Українсько-турецькі відносини крізь століття: історія, дипломатія, економіка, культура», яка об'єднала науковців, дипломатів, політиків, митців і студентів, дала змогу не лише озирнутися на минуле, але й оцінити досягнення сучасного етапу: розвиток економічної співпраці, зміцнення військово-технічного партнерства, зростання культурного обміну, освітніх програм, а також спільні зусилля задля стабільності в Чорноморському регіоні.

Міжнародна наукова конференція «Українсько-турецькі відносини крізь століття: історія, дипломатія, економіка, культура» була організована провідними університетами Півдня України: Чорноморським національним університетом імені Петра Могили (м. Миколаїв), Південноукраїнським національним педагогічним

університетом імені К.Д. Ушинського (м. Одеса) та Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський) за ініціативи кандидата історичних наук, доцента кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики ЧНУ імені Петра Могили Людмили Вовчук.

До участі в організації долучилися державне підприємство «Генеральна Дирекція з обслуговування іноземних представництв», Міністерство освіти і науки України, Миколаївська обласна організація Національної спілки краєзнавців України, Кам'янець-Подільський державний історичний музей-заповідник, Державний історико-архітектурний заповідник «Хотинська фортеця» та ін. Вагому допомогу надали бакалавр з професійної кваліфікації «Перекладач з англійської та німецької мов» ЧНУ імені Петра Могили Аліна Доценко, магістр за спеціальністю «Облік та оподаткування» Національного університету кораблебудування імені адмірала Маркова, політолог, кандидат історичних наук, підприємець Тимур Михайловський та ін.

Містом проведення став Кам'янець-Подільський, який є одним із найвизначніших історич-

них і культурних центрів країни, що славиться своєю унікальною архітектурою, багатою історією та мальовничою природою. Місто, яке не лише історично пов'язане з Туреччиною, але є на сьогодні безпечним в умовах російсько-української війни, що, на жаль, не можна сказати про Миколаїв чи Одесу.

Науковий форум ставив за мету сфокусувати основну увагу на висвітленні глибоких

історичних, культурних та економічних зв'язків між Україною та Туреччиною, важливості розбудови українсько-турецького стратегічного партнерства в умовах сьогодення. Разом з тим конференція була приурочена 250-річчю заснуванню Задунайської Січі – козацькому військовому формуванню на території Османської імперії 18–19 ст. (виникло в нижній течії Дунаю після зруйнування російськими імператорськими військами Нової Січі й ліквідації Війська Запорозького Низового у червні 1775 року), 100-річчю із відкриття Туреччиною свого консульства в Одесі, 103-річчю встановлення дипломатичних відносин між УСРР та Туреччиною.

Представницький захід відбувався в конференц-залі готелю «Клеопатра». На початку усі присутні вшанували пам'ять полеглих героїв у російсько-українській війні. Надалі з вітальними промовама виступили в.о. ректора ЧНУ ім. П. Могили Леонід Клименко, ректор ПНПУ ім. К.Д. Ушинського Андрій Красножон, проректор з наукової роботи КПНУ ім. І. Огієнка Світлана Миронова, президент Української академії геополітики і геостратегії П. Гай-Нижник. Учасники конференції прослухали привітання генерального директора ДП «ГДП» Павла Кривоноса, заступника міністра освіти і науки України з питань науки та інновацій Дениса Курбатова.

До обговорення зазначеної тематики долучилося понад 100 науковців та студентів із України, Туреччини, Румунії, Чехії, Польщі, Нідерландів і Канади. Модерували панельні дискусії Людмила Вовчук та аспірантка кафедри історії України Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, голови ГО «Товариство Сонця та Місяця» Лариса Підгірна.

Конференція була проведена не традиційно, а у форматі п'яти панельних дискусій: «Україна та Туреччина стратегічні партнери», «Між союзом і протистоянням: українсько-турецькі відносини Козацької доби», «Зовнішня політика Османської імперії 18 – початку 20 ст.», «Україна та Туреччина в новій системі міжнародних відносин 1918-1939 рр.», «Україна та Туреччина в добу холодного протистояння та постбіполярності». У кожній з яких виступило від 3 до 6 експертів. Серед таких були: Євгенія Габер, кандидат політичних наук, старший аналітик Центру дослідження сучасної Туреччини Карлтонського університету (м. Оттава, Ка-

нада); Валерій Морква, доктор, викладач кафедри політології та міжнародних відносин, факультету економіки, адміністративних та соціальних наук, Каппадокійський університет (м. Навшегір, Туреччина); Кахраман Шакул, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії Стамбульського університету цивілізації (м. Стамбул, Туреччина); Мехмед Тютюнджи, доктор історії, директор Дослідницького центру османського та арабського світу (м. Гаага, Нідерланди); Артур Тулуш, PhD з історії, проректор з міжнародних зв'язків Університету „Dunărea de Jos” в Галац (м. Галац, Румунія) та ін.

17 травня учасники та гості академічного дійства долучилися до культурно-наукової програми (екскурсія «Шлях османів», відвідування Хотинської фортеці – столиці Подільського єялету (1672–1699 рр.), яка була зорганізована за сприяння письменниці Лариси Підгірної, а також декана історичного факультету Кам'янець-Подільського університету Анатолія Глушковецького.

Підсумком наукової конференції став друкований збірник матеріалів міжнародної наукової конференції «Українсько-турецькі відносини крізь століття: історія, дипломатія, економіка, культура». Серед авторів тез, опублікованих у збірнику: науковці Інституту історії України НАН України Олег Бажан, Дмитро Ващук, Ірина Матяш, В'ячеслав Станіславський та Тарас Чухліб; викладачі Київського національного університету імені Тараса Шевченка Олег Машевський, Артем Кошелєв, Олег Купчик, Володимир Підвойний, Вячеслав Ціватий; науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів Півдня України Олена Бачинська, Людмила Вовчук, Тарас Гончарук, Юрій Котляр, Андрій Красножон, Віктор Савченко, Анастасія Хмель, Олександр Шевчук; освітяни та музейники м. Кам'янець-Подільського Володимир Газін, Анатолій Глушковський, Олександр та Людмила Комарницькі, Павло Нечитайло, Валентин Пагора, Лариса Підгірна, Олександр Свиридюк, Анатолій Філінюк; співробітники Державного історико-архітектурного заповідника «Хотинська фортеця» Альона Іваничко та Віктор Сандуляк, провідний науковий співробітник Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса Павло Гай-Нижник та ін.